

Gehoord, gezien, gelezen: François Peeters

De cel Beeldende Kunsten van de Lebbeekse raad voor Cultuurbeleid bracht in de voorbije paasperiode hulde aan onderwijzer, ertschoolhoofd, vaktekenleraar, schilder en tekenaar **François Peeters**,

met een retrospectieve tentoonstelling in galerij de Fontein naar aanleiding van zijn 95ste verjaardag (nu in juli 2007).

De vernissage op Goede Vrijdag 6 april werd verzorgd door zijn kinderen en kleinkinderen, die de familietraditie met verve voortzetten, zowel in de grafische, plastische, muzikale en ruime artistieke sfeer.

Daar mocht “meester Peeters” genieten van een overweldigende aandacht en zoveel vrienden, kennissen en belangstellenden begroeten.

Hij zelf had de tentoonstelling ingedeeld in de vier episoden van zijn leven en die elk in een toepasselijk vers samengeperst. Als heemkring ging onze aandacht vooral uit naar de Buggenhoutse periode, “*Waar mijn wiegje vredig stond, tussen Schelde en beboste grond*”. François Peeters is trouwens één onze oudste ereleden ⁽¹⁾.

Zijn wieg stond in de Kloosterstraat nummer 2, waar hij in 1912 werd geboren als jongste zoon in het gezin van meester Victor Peeters, toen onderwijzer aan de gemeentelijke jongensschool ⁽²⁾. Meester Peeters kwam van Sint-Amands te voet via Den Briel naar school en had in de Diepmeerstraat Philomena Cesarina Moernaut leren kennen. Beiden zouden vanaf 1899 een nieuw gezin stichten en daarin waren vijf zussen François al voorafgegaan.

Al in de kleuterschool bleek zijn teken talent, want bij zuster

Laurentia (ook gemeenzaam ‘zuster Molleke’ genoemd) moest hij op het bord telkens zijn paardjes, karretjes en wagens met voerman tekenen.

Als kind was hij trouwens bijna gebiologeerd door paarden. Vandaar dat ze ook opduiken in zijn schilderijen. Het was zijn gelukkigste moment als hij meemocht met Leo, de voerman van de familie De Boeck, die om de hoek in het Dorp een zaak in winkelwaren uitbaatten

(“*Kaanberges*” heetten ze in de volksmond, naar de vrouwen ‘Van Cauwenbergh’, waar Louis De Boeck was ingetrouwd). Het was zo

(1) Van François Peeters verschenen bijdragen in ons tijdschrift: over *Otto De Maeyer en de burgerwacht* (26e jg. nr. 2 en 3, juni en september 2002) en over *Hongaarse broers als vluchtelingen* (28e jg. nr. 3, september 2004).

(2) Zie P. Servaes, *Bijdrage tot de Geschiedenis van het Gemeentelijk Lager Onderwijs te Buggenhout*, heemkring Ter Palen, 1976, p. 24, 34 en 38.

gezellig zitten op de kar, bij regenweer beschut onder een “baalzak”, of even de teugels mogen vasthouden van dat brave beest ‘Balda’, op weg naar de wei “aan ’t kant van de roet”, langsheen de spoorweg achter het domein van het oude rusthuis, waar nu de nieuwe wijk en de serviceflats zijn gebouwd.

Hoeft het te verwonderen dat zoon François de voetstappen van zijn vader en vier zussen zou volgen en zijn onderwijzersdiploma aan de normaalschool haalde op 30 juni 1931?

’s Anderendaags stond hij al in de klas op Opstal, (de vakantie begon toen in augustus) waar Prosper Bosteels schoolhoofd was. Die zou hem in zijn schilderwerk nog

stimuleren en beïnvloeden en later zelfs “nonkel” Prosper worden, toen Angèle Bosteels als echtgenote in zijn leven kwam.

Je hebt niets voor niets en daarom bekwaamde hij zich in de Sint-Lucasschool in Schaarbeek voor siertekenen (op zondag) en fietste hij op zaterdag na zijn dagtaak op school naar Gent om er de Provinciale Normaalleergangen voor vaktekenonderwijs te volgen. Zo werd hij in januari 1936 benoemd aan de vaktekenschool in Lebbeke en daar bleef hij tot 1972.

In Buggenhout-dorp vond hij nog leeftijdgenoten in het gezin van Jan **Bosteels** (Polles Jan) en Cesarine Vermeiren. Daar bevond zich een zagerijs c h r i j n w e r k e r i j -meubelwinkel (Sint-Jozef genoemd naar de vroegere herberg), die later door zoon Alfons verder zou worden uitgebouwd tussen Kerkstraat en Stationsstraat (nu verbruikszaal in de Kerkstraat en begrafenisonderneming Verbeiren in de Stationsstraat).

In de dochter **Angèle** zag hij de geschikte partner. Ze trouwden in 1935 en woonden eerst nog in de Vitsstraat, op de hoek van het huidige Monnikenveld, eigenlijk het huis van Polles Jan. François zou daar nog duchtig mee kaatsen met de Vitsstraat-ploeg. Hij heeft er nog een beschadigde vinger aan overgehouden door een hoge bal te keren die “Titsers Piër” had geserveerd. Ook Sparta Buggenhout had in die tijd aan hem een stevige kapitein ⁽³⁾.

Zo vinden we in zijn schilderwerk natuurlijk ook de sporen: de Buggenhoutse boskapel kon niet ontbreken en in het bos liggen de wortels van zijn familie met een naam als BOSteels en de stapels houten planken waartussen Angèle groot was geworden.

(3) Tekst en foto's in Jaarboek 1989 van Heemkring Ter Palen, Guido Van De Velde, Buggenhout op voetbalschoenen, p. 38 e.v.

In de herinnering leven ook de echte Buggenhoutse dorpsfiguren voort. **Titsers Piër** (Petrus Van Ransbeeck) en **Swoë van Nard** (François Pieters), die hij beiden goed heeft gekend als de Buggenhoutse troubadours en die hij portretteerde als het schelmenduo “Robert en Bertrand”, gevat in het Buggenhoutse wapenschild... of is het eerder een glas Palm of Duvel ⁽⁴⁾ ?!

In 1942 verhuisde het gezin naar Lebbeke en groeide tot 7 zonen en 2 dochters. Daar leerde hij ook Achiel Vermeir en Juul Keppens kennen en waarderen. Na zijn pensionering verhuisde hij naar Lochristi waar hij tijd en ruimte vond om zich uit te leven in zijn schilderkunst.

In 1981 kreeg hij bij het thema religieuze kunst de prijs van Buggenhout. De jury, onder de leiding van Bert Peleman, dichter en schrijver, Dom Antoon Maes, Georges Teugels, Pieter Van Neste en Willem Buelens bekroonden zijn werk “**Evangelie volgens Mattheus en Moeder Theresa van Calcutta de Vincentius van de XXe eeuw**” “*omwille van de symboliek van het werk, de geestdrift,*

(4) Over de twee dorpsfiguren publiceerden we in het tijdschrift Ter Palen, jg. 14 nr. 3, mei 1990, p. 115 e.v.

de dramatiek en de afgewogen stabiliteit. Omwille van de monumentale compositie waarvan de elementen niet alleen compositorisch en pikturaal zijn, maar tevens tot nadenken stemmen. Anderzijds om de kracht van de vormen en de kleur die ervan uitstralen” (aldus het juryverslag van toen).

Op het kruispunt van de diagonaallijnen staat het stuk brood, want eerst moet

de materiële nood van de mens gelenigd worden vooraleer je hem op een hoger niveau kan tillen. Dat kan met de werken van Barmhartigheid *van de naakten kleden tot de doden begraven*.

Het schilderij is geschonken aan de Zusters van Naastenliefde te Gent en zo komt het zelfs als voorpaginabeeld op een kruiswegboekje in China, Kosovo en Albanië.

Dat kinderen in zijn werk een belangrijke plaats innemen, hoeft niet te verwonderen vanuit zijn optiek als onderwijzer. Inspiratie had hij genoeg in tientallen kleinkinderen en achterkleinkinderen.

Soms werkt schilderen ook helend, want in Lochristi en Gent moesten portretten helpen om het verlies van echtgenote, geliefden en bekenden te verwerken.

Ook nu blijft de familie Peeters nog aanwezig in Buggenhout. Zovele leden van die familie hebben een rol gespeeld in het Buggenhoutse onderwijs. Nog altijd is zoon Johan Peeters onderwijzer in de gemeenteschool, waar ook grootvader Victor een pionier was.

En al is de relatie met Buggenhout niet gespaard gebleven van felle ontgoochelingen, toch eindigde de expo met het vers:

***Waar mijn levenscirkel rondt
tot mijn grafzerk op geboortegrond.***

Want eens wil hij terugkeren naar die dierbare Buggenhoutse plek, waar sinds 1984 zijn geliefde vrouw (“*ons moeke*”) rust op het Buggenhoutse kerkhof.

Ludo Cosijns